

מהצעת חוק הפחתת פסולת אלקטרונית ומיחזור, התשע"א-2010

[הצעת חוק פ/2633/18; נספחות.]

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

הי"ר ראובן ריבלין:

אני מזמין את חבר הכנסת ניצן הורוביץ לעלות ולהציג את הצעת החוק: הפחתת פסולת אלקטרונית ומחזור. גם הוא הסכים שתשובה והצבעה יהיו במועד אחר. לחבר הכנסת בן-ארי נותרו שלוש דקות וחצי לפעם הבאה. עכשיו אנחנו ניתן עשר דקות לחבר הכנסת ניצן הורוביץ, וכל שיתיר יהיה לו על מנת להציג ולרענן את זיכרונם של חברי הכנסת. בבקשה, אדוני.

ניצן הורוביץ (מרצ):

תודה רבה. אדוני היושב-ראש, זה רגע חשוב. אנחנו כאן מתחילים מהלך. זו רק ההתחלה, אבל אני מניח שהמהלך הזה יושלם עוד בתקופת כהונתה של הכנסת הנוכחית. המהלך הזה נוגע לחוק סביבתי חשוב ביותר. אתה יודע, לפעמים, בדיעבד, מעניין להיזכר ברגע הראשון שהעניין מגיע. זה מגיע עכשיו. החוק הזה נוגע לחלק הכי מסוכן והכי רעיל בפסולת, וזה הפסולת האלקטרונית.

אדוני היושב-ראש, מכלל היקף הפסולת, שהוא היקף עצום, הפסולת האלקטרונית - אותן טלוויזיות ישנות, מחשבים שזורקים, כל הציוד החשמלי שנזרק לזבל הרגיל - בסך הכול, מבחינת ההיקף, הוא אחוז אחד מהפסולת, אבל הוא מהווה 70% מהרעלים שיש בפסולת ובאשפה שלנו. זאת אומר, אם אתה מצליח לקחת את האחוז הזה, לשים אותו בצד, ולטפל בו כמו שצריך - זה בסך הכול כמות די קטנה - אתה מונע את המסוכנות ואת הרעילות של רוב הפסולת שאנחנו מייצרים, ואלה רעלים - למשל, ברוב המכשירים האלה יש מתכות כבדות. הן זולגות לקרקע, למים, לאוויר. זה אחר כך מגיע לגוף שלנו.

בעזרת מנגנון מאוד פשוט, בסך הכול, שאנחנו מציעים בהצעת החוק הזאת, ניתן לקחת את אותו חלק קטן של פסולת אלקטרונית, לשים אותו בצד ולטפל בו כמו שצריך. ומה שיפה בעניין הזה שזו הפסולת שיש לה הערך הכלכלי הגדול ביותר. אתה יכול לפרק אותה בצורה כזאת ולהוציא ממנה למשל כמה גרמים של זהב, כמה גרמים של מתכות יקרות אחרות. אתה יכול להשתמש בחלק מהמסגרות. זה דבר שיכול לשלם את עצמו וגם לתת מקומות עבודה.

יש היום בכל המדינות המתקדמות מפעלים ומתקנים שבהם מפרקים את הפסולת האלקטרונית. בדרך כלל - ואת זה אפשר גם להבין - זה נותן מקומות עבודה, למשל לאוכלוסייה שהיא מוגבלת. זה פתרון מצוין בשבילה. כך שיש לנו כאן נוסחה מנצחת: אנחנו מפחיתים את הפסולת ומונעים את הזיהום הסביבתי, ומרוויחים על המיחזור ויוצרים מקומות עבודה. זאת אומרת, יש כאן תפיסה כוללת. זו החקיקה שאנחנו מובילים בחוק הזה.

שותפים לו, קודם כול, ארגון "אדם טבע ודין", שזה פרי היוזמה שלו. הוא עשה כאן את עבודת המחקר המקצועית, ואני רוצה להודות להם מעל הדוכן הזה. חברי הכנסת ששותפים לי בהצעה הזאת: משה גפני, זאב בילסקי, איתן כבל, אורית זוארץ, רוברט טיביב, גדעון עזרא, אילן גילאון ואורי אורבך. כמו שאתם רואים, זה הוצעה מפלגות וחוצה מחנות, כי זה באמת דבר שמועיל לחברה הישראלית.

החוק הזה מבוסס בסך הכול על מודל שכבר קיים בעולם; קיים באירופה. הוא בערך מבוסס על הדירקטיבה האירופית, וביסודו מונחת התפיסה - שהיא תפיסה מאוד חשובה בהסתכלות הסביבתית - של מה שנקרא "המזהם משלם", אבל באופן קצת יותר חכם, זאת אומרת, אחריות יצרן מורחבת של הגורם המזהם.

אנחנו טוענים בהצעת החוק הזאת שיצרנים שמוציאים לשוק מוצרים מסוימים צריכים להיות שותפים באחריות לגורל המוצרים האלה ולמה שקורה עם המוצרים האלה בסוף מחזור החיים שלהם. אני רוצה להדגיש כאן - האחריות הזאת של היצרנים ושל הסוחרים למוצרים האלקטרוניים היא לא אחריות בלעדית, זאת אומרת, הם לא האחראים היחידים, אבל הם חייבים להיות חלק מהפתרון. ממש כפי שהלכנו בסיפור הבקבוקים, ממש כפי שהלכנו בסיפור האריוזות, על-פי אותו מודל אנחנו גם הולכים בסיפור הפסולת האלקטרונית.

order@ecokal.co.il

077-2188446

אזור תעשייה קדימה

ת.ד. 75

חושבים על המחר - זורקים באקוקל

הכשרה וחינוך אקולוגי לפינוי פסולת

אלקטרונית ומסחרית בחברות

The E-waste company

<http://www.Ecokal.co.il>

תחשבו על מצב שבו לאנשים יש, נאמר, מסך מיושן בבית. היום המוצרים האלה מתחלפים כל כמה שנים, פעם היית קונה טלוויזיה, זה היה ל-30 שנה. היום אחרי שלוש, ארבע, חמש שנים כבר בא מודל אחר, ואתה זורק את זה. אתה פשוט מניח את זה ברחוב.

כשאתה מניח את זה ברחוב, לוקחים את אותה טלוויזיה ישנה, שמים אותה בפסולת הרגילה, גורסים אותה ומעבדים אותה יחד עם הפסולת הרגילה לאלפי חתיכות קטנות. אחר כך אין שום אפשרות להוציא מתוך הפסולת הרגילה את החלקים ולטפל בהם. לעומת זאת - - -

היו"ר ראובן ריבלין:

יש חוקים כאלה בעולם?

ניצן הורוביץ (מרצ):

ודאי, ודאי. ברוב המדינות המפותחות יש כבר - - -

היו"ר ראובן ריבלין:

הממשלה מתנגדת לחוק הזה?

ניצן הורוביץ (מרצ):

לא, הממשלה לא מתנגדת לחוק הזה. הממשלה - טוב, על זה השר להגנת הסביבה יצטרך להשיב, אבל אני יודע שהממשלה מכינה במקביל הצעת חוק ממשלתית.

היו"ר ראובן ריבלין:

מה הבעיה?

ניצן הורוביץ (מרצ):

אין שום בעיה. לכן, אני הייתי שמח להעביר את ההצעה טרומית, וכמו שאנחנו עושים את זה הרבה - - -

היו"ר ראובן ריבלין:

אני נמצא פה בכנסת כמה שנים, ואני מודיע לך שהחוק הזה בסופו של דבר יתקבל. אני לא יודע מתי. טוב אמרת בהתחלה.

order@ecokal.co.il

077-2188446

אזור תעשייה קדימה

ת.ד. 75

חושבים על המחר - זורקים באקוקל

הכשרה וחינוך אקולוגי לפינוי פסולת

אלקטרונית ומסחרית בחברות

The E-waste company

<http://www.Ecokal.co.il>

ניצן הרוביץ (מרצ):

בשביל זה אמרתי בהתחלה, אדוני, שזה הרגע הזה, כי פה ההתחלה, ואין לי ספק שזה יתקבל עוד בכנסת הנוכחית.

היו"ר ראובן ריבלין:

כל חברה שרוצה להגן על עצמה תעשה את זה.

ניצן הרוביץ (מרצ):

ודאי. מה גם, אדוני, שפה יש עניין - אני מדגיש את זה - שזה משלם את עצמו - -

היו"ר ראובן ריבלין:

ודאי. זה לטובת - - -

ניצן הרוביץ (מרצ):

- - כי יש שם חומרים יקרים בפנים.

עכשיו, הסיפור הוא סיפור מאוד בסיסי. כשאנחנו שמים את הפסולת שלנו יחד עם הפסולת הרגילה, אחר כך אי-אפשר להפריד ואי-אפשר למחזר. ברגע שאנחנו מפרידים במקום, אפשר לטפל, אפשר למחזר ואפשר גם להרוויח על זה כסף. זה מה שאנחנו מציעים כאן.

איך יעבוד המנגנון? היות שהצעת החוק הממשלתית, אני מניח שתהיה מאוד דומה להצעת החוק הזאת, אז אני כבר יכול לתת הקדמה למה שהממשלה תגיש. אגב, אנחנו שותפים לממשלה בדברים האלה. אנחנו במגעים עם המשרד להגנת הסביבה, וגם עם משרד התמ"ת ומשרדים אחרים.

איך עובד העיקרון הזה? קודם כול אנחנו נגיע למצב שבו מלכתחילה, כשמוצר ייוצר, על המוצר עצמו או על האריזה יופיעו סימנים, למשל כמו הסימן הזה.

היו"ר ראובן ריבלין:

אתה לא יכול להראות.

ניצן הרוביץ (מרצ):

אני לא יכול להראות? טוב, זה סימן מסוים, שמופיע פה, בהצעת החוק, שינחה את המשתמשים, את הרוכשים של המוצר, מה לעשות אתו בסוף תקופת חייו. כשהמוצר הזה יגיע לסוף תקופת חייו, או כשאתה תרצה להיפטר ממנו, אתה תוכל להחזיר אותו לחנות, והחנות תצטרך לקחת אותו ממך, ואחר כך להעביר אותו לטיפול.

במקרים של מוצרים כבדים, למשל מקררים, מכונות כביסה, דברים כאלה, שאנחנו מאוד לא רוצים שיתגלגלו ברחובות, אבל מצד שני אנחנו גם יודעים שקשה להביא אותם, יהיה מנגנון איסוף של הרשויות המקומיות ממקומות מסוימים, וגם לפעמים הרשות תוכל לקחת את זה ממך ולהעביר את זה ליצרנים. אחר כך, בשלב הבא, אחרי שמרכזים את המוצרים האלה, מעבירים אותם למתקנים לטיפול ומחזור. אנחנו כבר במגע עם כמה יזמים להקים מפעלים כאלה בארץ. אלה מפעלים שכאמור מספקים עבודה - בין היתר, אני שם את הדגש - לאוכלוסיות עם צרכים מיוחדים. זו עבודה שהיא עבודה פשוטה - היא עבודה חשובה אבל היא עבודה פשוטה, לכן היא מתאימה לאנשים עם צרכים מיוחדים. אני ראיית את המתקנים האלה בעולם, זה עובד יפה מאוד, ובסיום הטיפול מקבלים תוצרים שונים של אותה פסולת, שאפשר למכור.

באופן הזה אנחנו נפטרים מהכספית ומהקדמיום ומהעופרת ומהקובלט ומכל המתכות הכבדות, שהיום, במצב הנוכחי, פשוט -

הי"ר ראובן ריבלין:

ניצן, תשאיר לי דקה כדי שאני אוכל לתת לך אחרי זה - -

ניצן הורוביץ (מרצ):

מאה אחוז. אז אני אסיים כאן. ושוב, אני מדגיש, כפי שאמר היושב-ראש, אין לי ספק שהצעת החוק הזאת תעבור ברגע שנקבל את האוקיי מהמשלה. זה מתואם עם הממשלה וזה לתפארת החברה הישראלית והסביבה.

הי"ר ראובן ריבלין:

תודה רבה, חבר הכנסת הורוביץ.

ניצן הורוביץ (מרצ):

תודה.

הי"ר ראובן ריבלין:

שתי הערות: קודם כול, נותרו לך שתי דקות כדי להסביר לחברים לפני ההצבעה, ודבר שני, אני מתנצל בפניך - הערתו של מזכיר הכנסת היתה נכונה; כאשר מופיע ציור על גוף מסמך שהונח על שולחן הכנסת, אתה רשאי להציג אותו גם למצלמות, ולכן אני מודיע לך שהדברים שאתה הבאת לתשומת לבם של חברי הכנסת - אם חבר הכנסת חנין יש לו הציור הזה הוא יוכל להציג אותו.

הצעת חוק הגנת הסביבה (הפחתת פסולת אלקטרונית ומיחזור), התשע"א -

2010

[הצעת חוק פ/2658/18; נספחות.]

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

order@ecokal.co.il

077-2188446

אזור תעשייה קדימה

ת.ד. 75

חושבים על המחיר - זורקים באקוקל

הכשרה וחינוך אקולוגי לפינוי פסולת

אלקטרוניקה ומסחרית בחברות

The E-waste company

<http://www.Ecokal.co.il>

הי"ר ראובן ריבלין:

חבר הכנסת חנין, לרשותך - כמה? שלוש דקות? הואיל ויש פה הצעה שהיא צמודה להצעתו של חבר הכנסת ניצן הורוביץ, יש לרשותך שלוש דקות. אם תשאיר לי דקה, יהיה לך אחר כך - - -

דב חנין (חד"ש):

תודה רבה, אדוני - - -

הי"ר ראובן ריבלין:

העיקר שאני אוכל להעלות אתכם על הבמה, ברשות ובסמכות.

דב חנין (חד"ש):

מאה אחוז. אני אנצל דקה מזמני. אני מצטרף לכל דבריו של חברי חבר הכנסת ניצן הורוביץ, מדובר באותו עניין, באותה תפיסה, באותה הצעה. להצעת החוק שאני מתכבד להביא בפני הכנסת שותפים אתי חברי הכנסת כרמל שאמה, זבולון אורלב ודוד אזולאי. הרעיון הוא - צריך לטפל בפסולת המסוכנת הזאת. היא מזיקה, היא בעייתית; 2. צריך להטיל את האחריות על היצרן או היבואן; 3. הציבור מוכן לשתף פעולה - בואו ניתן לו כלים לבצע את שיתוף הפעולה הזה בפועל, וכדי פשוט להשלים את דברי חברי, זהו הסימון שמופיע בהצעת החוק, והסימון הזה יוכל לסייע במנגנונים של הצעת החוק בפועל. תודה רבה.

הי"ר ראובן ריבלין:

תודה רבה. לרשותך, כמובן, שתי דקות תמימות לבוא ולדבר כאשר נבקש מהמשלה להשיב ותוכלו להציג בפני חברי הכנסת את החוקים, כדי שיהיה להם זיכרון על מה הם הולכים להצביע.

באמת, ברוכים היוזמים - גם חבר הכנסת ניצן הורוביץ, גם דב חנין, אשר ידם רבה להם בנושא איכות הסביבה.

הצעת חוק יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל (תיקון – איסור גבייה), התשע"א –

2011

[הצעת חוק פ/3322/18; נספחות.]

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ראובן ריבלין:

אני מזמין את חבר הכנסת מוץ מטלון לבוא ולעלות לדוכן הנואמים להציג את הצעת חוק יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל (תיקון – איסור גבייה). בבקשה. גביית תשלום כמובן. אנחנו נמתין לחבר הכנסת מטלון. זה בסדר גמור, קח את זמנך. בסדר גמור. פשוט אנחנו בפעם הבאה נקדם אותך לכיוון הבמה כדי לחסוך לך את הזמן. חבר הכנסת חנין עלה לדבר, רק קיצר כדי שיוכל לדבר וזהו. האם גם אצלך מדובר – השר מתן וילנאי נמצא, והוא ישיב בשם משרד הביטחון, לא בתוקף היותו השר. להגנת העורף אלא בתור מומחה בנושא הביטחון.

משה מטלון (ישראל ביתנו):

טוב, אדוני יושב-ראש הכנסת, רבותי השרים, חברי חברי הכנסת, בשנה האחרונה היינו עדים לתופעה מחפירה, שמביישת אותנו, פוגעת בקודש הקודשים של שימור זיכרון הנופלים שלנו. בכלל לא הייתי מעלה על דעתי, אדוני היושב-ראש, שאנחנו צריכים לבוא ולחוקק בכנסת ישראל חוק שדן במהות ובהוויה של עם ישראל, וזה זיכרון הנופלים, נושא ערכי ממדרגה ראשונה, רק – יש אנשים שראו בעצם קיום יום הזיכרון אולי אפשרות לעשות כסף, להרוויח אולי כמה שקלים על חשבון אותם הורים שכולים שבאים להתייחד עם בניהם או בנותיהם. יש כאלה שאני בטוח ששומעים בכלל על הצעת החוק, הם ירימו גבה, כי לא יאמינו שבכלל קיימת תופעה כל כך חמורה בתוך עמנו. זה אולי עוד משהו שמעיד על התפרקות העם, המדינה הזאת, מכל מיני נכסים כל כך ערכיים.

התיקון המהותי והעקרוני הזה, של איסור גבייה, בא בעצם להדגיש בהצעות החוק של יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל, כי לא ייגבה כל תשלום בעבור השתתפות בעצרת-עם, טקסי התייחדות המאורגנים על-ידי כל גוף ציבורי – ממשלת ישראל, רשויות מקומיות, תאגידים, חברות-בנות, עמותות שנתמכות על-ידי כספי ציבור ומתקצבות – שלא יגבו כסף, ויחול עליהם איסור חד-משמעי.

אסור לנו לעבור, אדוני היושב-ראש, לסדר-היום בלי להבטיח שהתופעה הזאת לא תשוב ולא תחזור על עצמה. אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו את הלוקסוס הזה של מחיקת הזיכרון של הנופלים.

אדוני היושב-ראש, לא נעלים עין בעניין הזה. אני חושב שכל מלה נוספת – גם הדברים שכתבתי פה, אתה יודע, אולי הם קשים, אני חושב שכדי לשמר ולשמור את זכרם של הנופלים, אני חושב שאני אסתפק כמעט בדברים האלה. אני רק רוצה לציין שהצעת החוק הזאת בעצם נולדה בחודש מאי, אחרי איזו סערה תקשורתית שיצר תחקיר שהועלה בערוץ-10 על התופעה הלא-ראויה הזאת, על-ידי כתב בשם נדב ברנשטיין.

אני מניח בפני חברי הכנסת נושא ערכי זה לדיון ולהצבעה, ואני מבקש מחברי חברי הכנסת את תמיכתם בחוק ערכי, חוק שיחזיר לנו את כבודנו ובוודאי ישמר את כבודם של מתינו, חברינו, בני משפחותינו. תודה רבה.

היו"ר ראובן ריבלין:

תודה רבה. הואיל ואני לא יודע מה עמדת הממשלה, גם אם אני יכול לשער, אתה יכול להישאר על הבמה, כי תהיה לך זכות להשיב אם השר יתנגד חלילה להצעה הזאת. אבל אם השר אומר שהממשלה מסכימה, אני אשחרר אותו. תודה רבה.

order@ecokal.co.il

077-2188446

אזור תעשייה קדימה

ת.ד. 75

חושבים על המחיר - זורקים באקוקל

הכשרה וחינוך אקולוגי לפינוי פסולת

אלקטרונית ומסחרית בחברות

The E-waste company

<http://www.Ecokal.co.il>

כבוד השר, השר וילנאי, ישיב בשם שר הביטחון - בשם משרד הביטחון. הוא לא ישיב בשם שר הביטחון, אלא בשם משרד הביטחון. בשם שר הביטחון? כי הוא המשיב. אוקיי.

השר להגנת העורף מתן וילנאי:

כבוד יושב-ראש הכנסת, חברי חברי הכנסת, כפי שאמר חבר הכנסת מטלון, קצת מוזר שצריך לחוקק חוק כזה. אין ספק שזה ראוי, אין ספק שזה נכון.

הממשלה תומכת בזה תמיכה מלאה, ואני ממליץ להעביר את זה לוועדת החינוך של הכנסת כדי לקדם את החוק, שאין מובן מאליו יותר ממנו שאני יכול להעלות על הדעת כרגע. תודה רבה.

היו"ר ראובן ריבלין:

תודה רבה, ואמר כבר מנחם בגין - ויש אומרים שהוא מצטט אחר - המובן מאליו, חשוב שייאמר מפעם לפעם ואפילו ייכתב, השר שמחון. תודה רבה.

אנחנו נעבור להצבעה, אחרי שחבר הכנסת מטלון יגיע למקום מושבו. אנחנו, רבותי חברי הכנסת, עוברים להצבעה, וההצבעה היא על הצעת חוק יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל (תיקון - איסור גבייה), התשע"א-2011, בקריאה טרומית. נא להצביע, מי בעד? מי נגד? מי נמנע? נא להצביע.

השר להגנת העורף מתן וילנאי:

היו"ר ראובן ריבלין:

ראיתי, ראיתי, וגם הצבעת נגד. לא רק שהצבעת בזה - אבל יכולת לשנות את ההצבעה, יש לך עשר שניות לשנות את ההצבעה.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה - 25

נגד - 1

נמנעים - אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל (תיקון - איסור גבייה),

התשע"א-2011, לדיון מוקדם בוועדת החינוך, התרבות והספורט נתקבלה.

היו"ר ראובן ריבלין:

בעד - 25, אחד נגד ואין נמנעים. אני קובע שהצעת החוק אושרה בקריאה טרומית.

order@ecokal.co.il

077-2188446

אזור תעשייה קדימה

ת.ד. 75

חושבים על המחור - זורקים באקוקל
הכשרה וחינוך אקולוגי לפינוי פסולת
אלקטרונית ומסחרית בחברות
The E-waste company
<http://www.Ecokal.co.il>

השר וילנאי, אשר מעל הבמה הודיע שהוא תומך בחוק, הצביע בטעות נגדו, ובכל זאת, אף-על-פי שברור לי כשמש שאכן הוא טעה, אני לא משנה את ההצבעה.

השר להגנת העורף מתן וילנאי:

היו"ר ראובן ריבלין:

אתה לא משנה את ההצבעה, כי אחרת אנחנו נגרום פה לתקלות.

שלי יחימוביץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, תוכל להוסיף את קולי?

היו"ר ראובן ריבלין:

חברת הכנסת שלי יחימוביץ מבקשת באמת להוסיף את קולה, ואני באמת הייתי נענה לבקשתה, אם לא הייתי יושב-ראש הכנסת, ואני לא מוסיף את קולה. תודה רבה.

הצעת החוק עברה בקריאה טרומית, חבר הכנסת מוץ מטלון, ותועבר לוועדת החינוך של הכנסת - לחוץ וביטחון או לחינוך? לוועדת החינוך של הכנסת, כדי להכינה לקריאה ראשונה. תודה רבה.

order@ecokal.co.il

077-2188446

אזור תעשייה קדימה

ת.ד. 75

חושבים על המחר - זורקים באקוקל
הכשרה וחינוך אקולוגי לפינוי פסולת
אלקטרונית ומסחרית בחברות
The E-waste company
<http://www.Ecokal.co.il>

